

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1616

8. De immunitate Ecclesiarum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14007

qua percute fieret profanus, vt sic ab aurifice licite tangi possit, & inaurari: alio qui enim calicem adhuc sacrum habentem, non possit licite aurifice manib. contrectare. Nihilominus tamen sine licite, siue secus aurificis manibus profanis tangatur, si inauratur, videtur consecrationem amittere, quia est alia superficies, & antiqua esse desinit: & calicis consecratio in superficie consistit. Ita videtur sentire Angelus, Rosella, Syluester, Tabien. Armilla, cum ait in verbo *Calix: cum calix argentus donatur* (vt ipsi loquantur) id est, auro tegitur, indiget consecratione. Sic dixi par. 1. *Inst. Moral. li. 10. c. 28. q. 4.* aliud est de parietibus ecclesie consecrata, si dealbentur, vel in eis aliqua depingantur: quia consecratio inest in crusta parietis, quae non perditur, si paries dealbetur.

Quarto quaeritur, An calix inauratus, & consecratus amittat consecrationis formam, si auro nudetur? Quidam aiunt: cum calicis consecratio in superficie consistat, fit inde, vt si calix inauratus nudetur auro, indigeat denuo consecratione. Ratio eorum est, quia percute auro, perit quoque superficies, & proinde consecratio. Sed hoc, meo iudicio, locum habet, quando simul, & in totum aurum perit vi, vel arte, vel calu aliquo, & in eo tantum consecratio calicis consistebat: Alioqui enim secus esset, si aurum ipso vsu quotidiano atteratur, & decidat, vt quae proxime sequenti dicam.

Quinto quaeritur, An pereat consecratio calicis quotidiano vsu, quo aurum atteritur, & desinit? Praedicti Auctores Angelus, Rosella, Sylu. Armil. Tabien. aiunt vsu ipso non perire consecrationem, nec esse idem Iuris de calice consecrato, qui nudatur auro, quod Iuris est de parietibus ecclesie consecratae, qui crustam amittunt: nam parietes nudati crusta iterum consecrari debent. *Glossa in cap. Ecclesie. de consec. dist. 1.* quia in crusta in parietem inducta consistit tantummodo consecratio ecclesie: At consecratio calicis inaurati non videtur solum in auro inherere, quia aurum tam subtiliter in argento ponitur, vt consecratio argentum penetret, & in eo quoque maneat.

An vero si vsu auri, & argenti superficies periret, consecrationis quoque forma esse omnino desineret, & calix profanus redderetur, & licite possit ab aurifice tangi, & inaurari, ac proinde iterum consecrari deberet. Denique quoties calix denuo inauratur, id est, auro tegitur, denuo est consecrandus, quia in eo noua est inducta superficies, & antiqua perijt, & consecratio in superficie consistit.

Sexto quaeritur, Vndenam fit inducta consuetudo, qua Praelati, vel Aeditui, antequam calicem consecratum tradant aurifici iterum inaurandum, quibusdam ictibus percussant: Rosella, Tabien. & Armilla, dicunt in Iure non inueniri, quod calix consecratus quibusdam ictibus percussus fiat profanus.

Dicendum existimo, tot ictus aliquando in calicem infigi, vt reuera consecrationis forma, qua factus est sacer, in totum esse desinat, eo quod illis ictibus, ex toto decidat, ac pereat superficies multo iam vsu attrita, & attenuata. Consuetudo igitur inducta est hac ratione, vt calix profanus aurificis manib. licite tangi possit, ictibus quibusdam percussus, quia bona fide creditur, adhuc ex parte formam consecrationis manere, quamuis vsu sit calicis superficies tenuis, ac subtilis effecta: bona quoque fide putatur, huiusmodi ictibus superficiem calicis vsu ipso attenuatam in totum perire, atque ita consecrationis formam desinere, ex quo fit, vt licite possit profanis manib. tangi: & proinde consequens est, vt calix denuo sit consecrandus, postquam est denuo inauratus, quia vt dixi, alia est superficies inducta, vetere abiecta.

Septimo quaeritur, An calix consecrationis formam amittat, cum scyphus eius in totum a pede separatur, & iterum illi coniungitur? prima par. *Institutionum Moralium libro 10. cap. 28. questione 7.* dixi esse communem sententiam, amittere. Sic enim Paludanus in 4. dist. 13. qu. 2. art. 5.

conclus. 2. a quo acceperunt S. Anton par. 3. tit. 13. cap. 6. §. 5. Angelus, Rosell. Syluest. Tabien. Ait illa in verbo calix. hoc porro locum habet in calice, qui frangitur, coque scyphus separatur a pede: nam eo ipso calix non potest amplius inseruire diuinis vsibus, ad quos consecratus est: & quamuis scyphus, & pes iterum coniungantur, denuo tamen indigent consecratione, sicut Ecclesia, si corruat, quamuis ex eisdem lapidibus, reparatur, est denuo consecrandus: neque enim reparata, eadem est, quae antea: quemadmodum naus, si ex toto simul dissoluatur, & ex eisdem tabulis reficiatur, non est eadem, quae fuit, ac esse desijt. Item calix, quando cumque consecrationis formam perdit, denuo consecrari debet.

Octauo quaeritur, Quomodo S. Thom. 2. 2. q. 88. art. 11. dicat, calicem nullius superioris auctoritate posse fieri profanum, quamdiu manet integer? nam si hoc est verum, nunquam calix fiet profanus, etiam si amittat totam superficiem inauratam, & consecratam, eo quod eo calu adhuc manet integer. Item 2. 2. questione 39. art. 3. ait, Omnes consecrationes ecclesie sunt immobiles manente re: quae consecratur, sicut etiam patet in rebus inanimatis, nam altare semel consecratum, non consecratur iterum nisi fuerit dissipatum. Respondeo, non esse a communi sententia recedendum, quae ait consecrationem calicis in superficie consistere, & ideo si pereat superficies, desinit consecrationem, nec credendum est, S. Thomam locis citatis cum opinione communi pugnare: bene interpretari debemus, cum ait, calicem nullius superioris auctoritate posse fieri profanum, quamdiu manet integer, videlicet non solum, quod attinet ad partes substantiales, sed etiam quod attinet ad partes quantitatis, & calix si superficiem amittat, tamen si idem maneat, qui antea secundum substantiam, non tamen secundum quantitatem.

In dubium tamen vocatur, an pereat consecratio calicis, qui ita est a principio elaboratus arte, vt scyphus a pede amoueri, & iterum coniungi pro arbitrio nostro facile queat: Dixi de hoc d. 1. par. *Inst. Moral. lib. 8. cap. supra citata.*

Nono quaeritur, Ex qua materia debeant calix, & patena constare? Hanc quaestionem tractauit 1. par. li. 10. c. 28. qu. 3. De Altari, & de materia eiusdem, & de caeteris quae in eo iure communi requiruntur, egi 1. par. lib. 10. cap. 27. q. 3. §. seqq.

De benedictione, qua benedicuntur corporalia, & palae Altaris, & caeterae vestes, quibus sacerdos vtitur in Missae sacrificio, dixi etiam par. 1. li. 10. c. 28. q. 8. §. seqq.

Vltimo quaeritur, An per huiusmodi ecclesiasticas consecrationes rerum anima & vita careantur aliquid imprimatur? S. Thom. 3. par. qu. 83. ar. 3. ad tertium respondet, huiusmodi consecrationes non fieri, eo quod ligna, lapides, & caeterae res animae expertes, sint diuinae gratiae capaces: sed quia quaedam spiritualem virtutem consequuntur, qua credentium fides, & pietas excitatur, suntque homines ad diuinam promptiores, & aptiores, nisi frigida eorum corda virtutem illam impediunt.

Sed merito quis dubitet, quae nam sit virtus illa spiritualis? Respondet Sor. in 4. dist. 13. q. 2. ar. 3. *vers. Quod in erroribus*, esse virtutem quandam instrumentariam, non quod sit qualitas quaedam impressa, & inherens reb. sed quod per consecrationem res diuinis vsibus deputantur, vt fiat veluti quaedam instrumenta Dei, quibus ipse assistens vtitur ad excitandam credentium mentem ad fidem, & pietatem.

CAP. VIII.

De Immunitate Ecclesiarum.

Exat in Iure Canonico titulus de Immunitate Ecclesiarum, vnde apud Summas est verbum, Immunitas. Est autem Immunitas, vacatio à muneribus, officijs, & operibus.

neribus, quare immunitas ecclesiarum, ut ait Goffredus in summa, est privilegium, quo ecclesie, & ecclesiasticae personae, & res sunt liberae ab ijs officijs, muneribus, & oneribus, quae laicis conveniunt. Quapropter praesenti loco dicendum est mihi de immunitate, qua iure communi ecclesiastica loca, personae & res fruuntur.

Primo quaeritur, Quanam Ecclesiastica loca immunitate gaudeant? videlicet, An ecclesiae non consecratae, & an interdictae, vel pollutae, & An Oratoria, & Hospitales domus causa communis pietatis extructae, immunitate potiantur? In primis, non solum ecclesiae consecratae, sed etiam quae non sunt consecratae gaudent immunitate, ca. Ecclesia, de immunit. Eccles. hoc tamen locum habet in Ecclesijs, quae sunt fundatae auctoritate Episcopi primum lapidem in fundatione ponentis.

Dubia quaestio est, An id locum habeat, etiam in talibus ecclesijs nondum fuerint divina celebrata? Ratio dubitandi est, quia in hoc videtur exigi in c. Ecclesia, loco citato, & Glossa ibi sentire videtur, id esse necessarium. At Hostien. & Abb. in eo capite censent id non requiri, sed satis esse, ipsas ecclesias auctoritate Episcopi, esse fundatas, & eo ipso deputatas ad divina celebranda. Sic etiam senserunt cum Hostiensis Leonus Lignanus, Cardinalis, & Laurentius in Clement. 1. de poenitent. & remissio. ut restatur Panor. in ca. Ecclesia, citato. Haec opinio magis ad veritatem accedit. nam fautores Ecclesiarum non sunt restringendi, sed laxandi, ex c. adia, de reg. iur. in 6.

Item ratio legis, in c. Ecclesia, non innititur in eo, quod divina celebrentur, sed quod ecclesia auctoritate Episcopi sit fundata, & deputata ad divina obsequia, & usus. Itē, quia ratio in lege posita, legem protendit ad terminos, & limites ipsius rationis: videtur enim ratio legis esse ipsa lex, l. Cum pater. §. dulcissimi, ff. de lega. 2. c. l. Non dubium. C. de legib. & in c. ult. de reg. iur. in 6. in narratione vero legis saepe ponuntur plura, ad quae lex non extenditur. Narratio enim non est ipsa lex, sed facti commemoratio.

Secundo quaeritur, An domus hospitales causa communis pietatis aedificare, gaudeant immunitate? Gaudent dummodo episcopi auctoritate fundentur. Id colligitur ex l. Omnia privilegia. C. de Episcopis & Clericis. Sic Laurentius Clem. 1. de poenit. & remissio. Panor. in ca. Ecclesia, n. 7. de immunit. Eccles.

Item quaeritur, An Oratoria habeant huiusmodi privilegia? Goffred. teste Abbate loco citato dicit, Oratoria, quae in aedibus priuatorum hominum eriguntur, non habere, quia sunt loca profana, quamvis pia, non tamen sacra. Unde talia Oratoria reduci possunt ad priores profanos usus: ut saepe redeunt solo nutu dominorum, ut docet Innocent. in c. Inter dilectos, de donatio. At vero si Oratoria Episcopi auctoritate fundentur, & divinis vsibus deputentur, privilegio fruuntur immunitatis. Panormitan. capit. Ecclesia, num. 7. de immunit. Eccles. Quapropter huiusmodi Oratoria ad vsus profanos reuerti non possunt: sicut ceterae Episcopi auctoritate diuino obsequio & cultui destinatae, ad profanos reuocari non possunt: cum tamen possint, si absque vlla Episcopi auctoritate ad diuina fuerint deputata. Res enim, aut locus, non sit religiosus, aut sacer privati hominis auctoritate, nisi Episcopi auctoritas accesserit.

Quarto quaeritur, An ecclesiae interdictae gaudeant privilegio immunitatis? Gaudent: sic Abbas in c. Ecclesia citato numer. 8. ubi citat Goffredum, & Vincentium, & Hostiensium, sic etiam sensit Avebid. in cap. Pater noster. 17. quae. 4. & id probat argumentum sumptum à simili. Nam Clericus licet sit interdictus, suspensus, vel excommunicatus, retinet privilegium immunitatis, videlicet privilegium Canonis, & fori. cap. dictum. dist. 81. c. cap. Ac si Clerici de iud. ad finem.

Quinto quaeritur, An Episcopi palatium habeat privilegium immunitatis? Glossa & Innocent. in c. Constitutus 16. qu. 4. simpliciter dicunt habere. Hostien. vero, cap. inter alia, de immunit. Eccles. ait habere, dummodo sit intra

quinquaginta passus, qui deputantur ad Eccles. attium, & circuitum. c. Sicut antiquitus 17. qu. 4. Hugo autem, ut restatur Abbas in c. Ecclesia, de Immunit. Eccles. num. 9. sentit, tum gaudere huiusmodi privilegio domum Episcopi, quando in ea est Cappella extructa, & diuinis vsibus deputata. Abbas loco citato sequitur opinionem Glossae, & Innoc. quam probat à simili, quia familia Episc. gaudet privilegio fori, quamvis sit secularis, ut notant Auctores in cap. vicim. de de offic. Archid. Item quia fauores sunt laxandi, non restringendi. cap. Odis. de reg. iur. in 6. Item quia in ca. Constitutus 17. qu. 4. simpliciter dicitur, Episcopi domum huiusmodi privilegio gaudere: at vbi iura nihil distinguunt, nec nos distinguere debemus.

Sexto quaeritur, An Coemeterium ecclesiae habeat privilegium immunitatis? Habet. cap. Si quis contumax. 17. qu. 4. unde interdicta ecclesia, interdictum quoque cenletur Coemeterium ei contiguum, cap. Si Civitas. de sent. excom. in 6. Nam sicut ecclesia consecratur ad orandum in ea, & rem diuinam faciendam, & audiendam, & ecclesiastica Sacramenta suscipienda: sic consecratur Coemeterium ad sepulcrum Christianorum.

Si roges, An is, cui est interdictus ingressus in ecclesiam, sit quoque interdicta sepultura in coemeterio? Respondeo, esse interdictum. cap. Is cui. de sent. excomm. in 6. Si iterum quaeras, An hoc locum etiam habeat in coemeterio, quamvis non sit ecclesia contiguum? Respondeo, locum habere. Glossa in cap. Is cui, supra citato, in verbo. (Coemeterio) Si dicas, cur ecclesia interdicta, solum contiguum coemeterium pro interdicto habetur, & tamen si alicui est interdictus ingressus in ecclesiam, interdictus quoque censetur in coemeterio, quod non est ecclesiae contiguum? Respondeo, cum Glossa loco citato, non esse idem iuris de interdicta ecclesia, quod est de eo, qui interdictus ingressus in ecclesiam, quia primum interdictum est loci, quare interdicta ecclesia, interdictum est Coemeterium illi coniunctum, non quod est separatum: at secundum interdictum est personae, non loci. Quare sicut is cui est interdictus ingressus in ecclesiam, non potest divina celebrare in ecclesia: sic etiam non potest sepeliri in Coemeterio, quamvis sit ab ecclesia seiunctum.

Septimo quaeritur, An porticus ecclesiae adhaerens, gaudeat immunitate? Gaudet. Panormi. in cap. Ecclesia de immunitate & Ecclesia, num. 10. & probat ex cap. Si quis contumax. 17. quae. 4. Vnde colligit, penam constitutam in eos, qui irrumpunt in domum, locum habere in his etiam, qui irrumpunt in porticum. Et id probat auctoritate Bartoli, in l. Meminisse, ff. de offic. Praefect. & in l. Item apud Laborem, ff. de iniur.

CAP. IX.

Quibusnam in rebus Ecclesia sit iure communi immunitas, ac libera.

DE hac re Panormi. cap. 1. c. Cum Ecclesia, & ca. Inter alia, de immunit. eccles. in 6.

Primo quaeritur, An iudicia secularia fieri possint in ecclesia? Non possunt. in cap. Cum Ecclesia statuitur, ne Iudices seculares causas Criminales, vbi de sanguinis effusione, vel de corporali poena agitur, sub interminatione anathematis tractent. Si roges, An iudicium seculare civile possit in ecclesia fieri? Non potest: ut patet ex cap. Decet. de Immunit. eccles. in 6. Quid si fiat iudicium, aut sententia à Iudice proferatur, valebit? Minime: quia in cap. Decet. modo citato, statuitur, ut omni robore firmitatis careat iudicium, si in Ecclesia fiat. at contractus in Ecclesia facti valent, quamvis peccatum sit eos ibi celebrare. Glossa in praedict. cap. decet, & Abbas in c. cum ecclesia, quia e. decet, ad contractus non protenditur.

Iterum quaeres, An saltem causam ecclesiasticam possit licite in Ecclesia tractare Iudex Ecclesiasticus? Potest. Glossa, & Panormi. & alij, ecclesia praedicta. Id probant ex

cap.